

ارائه الگوی ساختاری پیش‌بینی تحمل پریشانی بر اساس صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با میانجی‌گری سبک‌های دفاعی در مراجعین خواستار طلاق

دانشجوی دکتری گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران
دانشیار گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران
استادیار گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

زهرا اخگری

حسین ابراهیمی مقدم**

رحیم داوری

دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۱۶ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۲۱ ایمیل نویسنده مسئول: hem_psy@yahoo.com

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده‌درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیک) ۲۷۱۷-۲۴۳۰

<http://aftj.ir>

دوره ۳ | شماره ۴ پیاپی ۱۳ | ۹۰-۱۱۵

زمستان ۱۴۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:

درون متن:

(اخگری، ابراهیمی مقدم و داوری، ۱۴۰۱)

در فهرست منابع:

اخگری، زهرا، ابراهیمی مقدم، حسین، و داوری، رحیم. (۱۴۰۱). ارائه الگوی ساختاری پیش‌بینی تحمل پریشانی بر اساس صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با میانجی‌گری سبک‌های دفاعی در مراجعین خواستار طلاق. *خانواده‌درمانی کاربردی*، ۳(۴)، ۹۰-۱۱۵.

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش بررسی ارائه الگوی ساختاری پیش‌بینی تحمل پریشانی بر اساس صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با میانجی‌گری سبک‌های دفاعی در مراجعین خواستار طلاق بود. **روش پژوهش:** روش این مطالعه تحلیلی-همبستگی به روش مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر مراجعین خواستار طلاق در کلینیک‌های مشاوره خانواده شهر تهران در سال ۱۴۰۰ بودند. حجم نمونه ۲۶۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به مقیاس تحمل پریشانی سیمونز و گاهر (۲۰۰۵)، مثلث تاریک شخصیت جانسون و وبستر (۲۰۱۰)، مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت و همکاران (۱۹۸۸) و پرسشنامه مکانیزم دفاعی اندروز و همکاران (۱۹۹۳) پاسخ دادند. سپس الگوی پیشنهادی از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از SPSS و AMOS نسخه ۲۴ تحلیل شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد مسیرهای مستقیم صفات شخصیت و سبک‌های دفاعی بر روی تحمل پریشانی معنادار بود ($P < 0/01$). مسیرهای مستقیم صفات شخصیت بر روی حمایت اجتماعی ادراک شده و سبک‌های دفاعی (رشد یافته و رشد نیافته) بر روی تحمل پریشانی معنادار بود ($P < 0/01$). همچنین مسیرهای مستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده بر روی سبک‌های دفاعی (روان‌آزرده و رشد نیافته) معنادار بود ($P < 0/01$). مسیر مستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده بر روی تحمل پریشانی و ضریب صفات شخصیت بر روی سبک دفاعی روان‌آزرده و ضریب مسیر مستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده بر روی سبک دفاعی ادراک شده نبود ($P > 0/05$). همچنین نتایج بیانگر آن بود که اثرات غیرمستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده از طریق نقش میانجی سبک‌های دفاعی بر تحمل پریشانی معنادار بود ($RMSEA = 0/077$, $GFI = 0/912$, $IFI = 0/959$ و $CFI = 0/957$)، اما مسیر غیرمستقیم صفات شخصیت بر روی تحمل پریشانی با نقش میانجی سبک‌های دفاعی معنادار نبود. **نتیجه‌گیری:** بر اساس یافته‌های این پژوهش، مدل ساختاری پژوهش اصلاح شده پژوهش برازش مطلوب و قابل قبول با داده‌های پژوهشی داشتو این گام مهمی در جهت شناخت عوامل مؤثر بر تحمل پریشانی در مراجعینی که خواستار طلاق هستند می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: تحمل پریشانی، صفات تاریک شخصیت، حمایت اجتماعی ادراک شده، سبک‌های دفاعی، طلاق.

مقدمه

خانواده به عنوان یک واحد اجتماعی (تیلدن و همکاران، ۲۰۲۰)، عاطفی (سیدیس و همکاران، ۲۰۲۰) و شکل دهنده‌ی شخصیت آدمی با پیوند زناشویی زن و مرد و ازدواج آنها با هم شکل می‌گیرد (بئان و همکاران، ۲۰۲۰). بر این اساس، نیاز به برقراری ارتباط توأم با صمیمیت (پولتی و همکاران، ۲۰۱۹) و عشق از اساسی‌ترین دلایلی است که زن و مرد را به سوی انتخاب و پیوند زناشویی با هم می‌کشاند (لی و همکاران، ۲۰۲۰). یکی از پدیده‌هایی که زندگی زناشویی را تهدید می‌کند درخواست طلاق است، به طوری که می‌توان گفت که طلاق از جمله واقعیت‌هایی است که نهاد خانواده در دنیای امروز، به طور گسترده‌ای آن را تجربه می‌کند (مومنی و همکاران، ۱۴۰۰). ناتوانی در برآوردن نیازها و اهداف، استراتژی‌های مقابله‌ای ضعیف و همچنین ناتوانی در مدیریت رویدادهای زندگی و انتقال احساسات، عوامل اجتماعی، حقوقی، شخصی و روحی، باورهای غیرمنطقی، کاهش صمیمیت، انطباق و انعطاف‌پذیری خانواده و غیره به عنوان علل درخواست برای طلاق مورد توجه قرار گرفته است (برکات و همکاران، ۱۴۰۱).

یکی از مهمترین عوامل موثر بر درخواست طلاق می‌تواند تحمل پریشانی پایین زوجین باشد (محمودپور و همکاران، ۱۳۹۹). تحمل پریشانی توانایی تجربه و تحمل موقعیت‌های روانشناختی منفی را در افراد توصیف می‌کند (متینگلی و همکاران، ۲۰۲۲). توانایی بالا در تحمل پریشانی یا احساسات ناراحت کننده فرد را در برابر شکست در برابر احساسات منفی مقاوم می‌کند و فرد می‌تواند به صورت عقلانی مشکلات خود را حل کند (تفنگچی و همکاران، ۱۴۰۰). این توانایی تحمل کردن پریشانی می‌تواند تحت تاثیر عواملی مختلفی همچون ویژگی‌های شخصیتی باشد (هدایی و همکاران، ۱۴۰۰). صفات تاریک شخصیت است. اصطلاح شخصیت تاریک اولین بار توسط پالوس و ویلیامز (۲۰۰۲) مطرح شد (به نقل از قمرانی و همکاران، ۱۳۹۴). ویژگی‌هایی همچون خودشیفتگی، جامعه ستیزی (ضد اجتماعی) و ماکیاولیسم که مجموعاً تحت عنوان مدل سه تایی شخصیت تاریک^۱ شناخته می‌شوند (باک و وازیر، ۲۰۱۵)، همگی به نوعی بر شرارت اجتماعی، سردی عاطفی، دورویی، پرخاشگری و لذت‌بردن از رنج دیگران تمرکز دارند. رایسون (۲۰۱۸) در پژوهشی رابطه بین صفات تاریک شخصیت و هگزاکو را مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که بین متغیرهای صفات تاریک شخصیت و هگزاکو رابطه معناداری وجود دارد. مدوویچ و پتروویچ (۲۰۱۵) در پژوهشی رابطه بین صفات تاریک شخصیت و هگزاکو را مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که بین متغیرهای صفات تاریک شخصیت و هگزاکو رابطه معناداری وجود دارد. مطالعات نشان داده اند سه جنبه تاریک شخصیت می‌توانند منجر به عدم رضایت زناشویی (یوسال، ۲۰۱۶)، بی‌ثباتی (یو و همکاران، ۲۰۱۸) و تعارض (هوران و همکاران، ۲۰۱۵) در رابطه زناشویی شده و با دلزدگی زناشویی (شفیعی و قمرانی، ۱۳۹۶) رابطه دارد. در این بین، بعد ماکیاولیسم و ضداجتماعی سهم بیشتری در پیش بینی تعارضات ارتباطی زوجین داشتند. طبق نتایج پژوهش میرزایی جاهد و صابری (۱۳۹۸)، از میان مؤلفه‌های شخصیت سه گانه تاریک شوهران، مؤلفه‌های جامعه ستیزی و ماکیاولی به صورت مثبت دلزدگی زناشویی زنان را پیش بینی می‌کنند. بنابر پژوهش شفیعی و قمرانی (۱۳۹۶)، خودشیفتگی بیشترین سهم را در پیش بینی دلزدگی جسمانی و دلزدگی روانی داشت و نمره کل شخصیت تاریک، بهترین پیش‌بینی کننده دلزدگی عاطفی بود. مطالعات همچنین

نشان داده اند، صفات تاریک شخصیت عاطفه منفی و ادراک خطر را پیش بینی می‌کنند (هاردین و همکاران، ۲۰۲۱). یحیائی و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه خود دریافتند هر سه صفت تاریک شخصیت ماکیاولیسم، خودشیفته و جامعه ستیزی با مشکلات بین فردی رابطه مثبت و معناداری دارند. در پرواز و چلبیانلو (۱۳۹۹) صفات خودشیفتگی و ماکیاولیسم پیش بینی کننده استرس ادراک شده و علائم افسردگی در دانشجویان بودند. میکائیلی و همکاران (۱۳۹۹) نیز در مطالعه خود نشان دادند صفات چهارگانه تاریک شخصیت در دو گروه دانش آموزان با نشانگان و بدون نشانگان افسردگی، تفاوت معنی داری وجود داشت. مطالعه آفابالازاده (۱۳۹۸) نشان داد زنان در معرض طلاق نمرات بیشتری در صفات تاریک شخصیت خودشیفتگی و جامعه ستیزی داشتند.

حمایت اجتماعی ادراک شده از سوی دوستان، خانواده و دیگران می‌تواند یکی دیگر از عوامل مهم در تحمل پریشانی افراد باشد؛ به طوری که تحقیقات نشان داده است که حمایت اجتماعی ادراک شده با تحمل پریشانی هیجانی رابطه معنادار و مثبتی دارد (تخیری و همکاران، ۱۴۰۰). حمایت اجتماعی تحت عنوان قوی‌ترین عامل مقابله‌ای برای برخورد موفقیت‌آمیز و آسان در زمان مواجهه فرد در وضعیت تنیدگی و تحمل شرایط تنش‌زا، معرفی شده است (جیانگ و همکاران، ۲۰۲۲؛ استا و همکاران، ۲۰۲۲). حمایت اجتماعی ادراک شده به زوجین در مقابله با چالش‌ها کمک می‌کند، اما روابط اجتماعی ممکن است طلاق را نیز ممکن کند یا با روابط همسران رقابت کند (پوتر، ۲۰۲۱). با توجه به آنچه گفته شد صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده می‌توانند عوامل تاثیرگذاری بر تحمل پریشانی باشند، اما آنچه که اهمیت دارد شناخت مکانسیم‌های تاثیرگذار به عنوان عوامل میانجی در روابط بین صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با تحمل پریشانی مراجعین خواستار طلاق است که در این پژوهش بر سبک‌های دفاعی به عنوان متغیر میانجی تاکید شده است. سبک‌های دفاعی فرایندهای تنظیم کننده خودکاری هستند (لنزو و همکاران، ۲۰۲۰) که برای کاهش ناهماهنگی شناختی و به حداقل رساندن تغییرات ناگهانی در واقعیت از طریق تاثیر گذاری بر چگونگی ادراک حوادث تهدید کننده عمل می‌کنند (بهزادی و همکاران، ۱۳۹۳). سبک‌های دفاعی دارای دو ویژگی مشترک هستند؛ همه آنها، واقعیت را تحریف یا انکار می‌کنند و فعالیتشان به صورت ناهشیار است. اندروز و همکاران (۱۹۹۳) بر اساس طبقه‌بندی سلسله مراتبی وایلان (۱۹۷۶) از سبک‌های دفاعی، بیست سبک را به سه سبک دفاعی^۱ رشدیافته، رشدنا یافته و روان‌آزرده تقسیم کردند. سبک دفاعی رشدیافته، شیوه‌های مواجهه انطباقی، بهنجار و کارآمد است که شامل والایش، شوخ طبعی، پیش بینی و فرونشانی است. سبک دفاعی روان‌آزرده، شیوه‌های مواجهه ای غیرانطباقی و ناکارآمد است که شامل نوع‌دوستی کاذب، واکنش متضاد، آرمانی‌سازی و ابطال می‌باشد و سبک دفاعی رشدنا یافته، مانند سبک دفاعی روان‌آزرده، شیوه‌های مواجهه ای غیرانطباقی و ناکارآمد است که شامل دلیل تراشی، فرافکنی، انکار، دوپارگی، بدنی‌سازی، جابجایی، مجزاسازی، نارزنده سازی، عملی‌سازی، خیال‌پردازی اوتیستیک، تفرق و پرخاشگری منفعلانه است (حشمتی و همکاران، ۱۳۹۷). مطالعات نشان داده اند سبک‌های دفاعی سازش یافته با پیامدهای سلامت جسمانی و روانی در ارتباط بوده و مکانیزم‌ها و سبک‌های دفاعی سازش نیافته با بسیاری از شاخص‌های منفی سلامت مانند افسردگی مرتبط اند (سیوکا و همکاران، ۲۰۲۰؛ فانگ و همکاران،

۲۰۲۰؛ زاراش و الکلیت، ۲۰۲۰)؛ با توجه به اهمیت سلامت خانواده و پایداری زندگی خانوادگی و همچنین افزایش روز افزون آمار طلاق و وجود تعارضات و آشفتگی‌های روابط زوجین، ضرورت دارد که پژوهش‌های بیشتری در این زمینه اجرا گردد و عوامل موثر و راه کارهای مناسب جهت مقابله با این معضل را شناسایی نمود. در این راستا پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این سوال است که آیا الگوی ساختاری پیش‌بینی تحمل پریشانی بر اساس صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با میانجی‌گری سبک‌های دفاعی در مراجعین خواستار طلاق برازش دارد؟

روش پژوهش

روش مطالعه حاضر، همبستگی با تکیه بر معادلات ساختاری بود. جامعه پژوهش حاضر افراد متقاضی طلاق بودند که به کلینیک‌های مشاوره خانواده تهران در سال ۱۴۰۰ مراجعه کرده بودند. بدین ترتیب ۲۶۰ نفر (۱۹۲ زن و ۶۸ مرد) از افراد متاهلی که متقاضی طلاق بودند و در بهار ۱۴۰۰ به کلینیک مشاوره دکتر حسین ابراهیمی مقدم و کلینیک افق سلامت مراجعه کرده بودند به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های استاندارد مورد نظر با توجه به محدودیت‌های بیماری کرونا، بخشی به صورت دستی و بخش دیگر به صورت اینترنتی با کسب اجازه و موافقت مراجعان، در اختیار آن‌ها قرار گرفت و تکمیل شد.

ابزار پژوهش

۱. **مقیاس تحمل پریشانی.** این مقیاس، یک پرسشنامه خودسنجی است که به وسیله سیمونز و گاهر در سال ۲۰۰۵ تهیه شده است. گویه‌های این مقیاس، تحمل پریشانی را بر اساس توانمندی‌های فرد برای تحمل پریشانی هیجانی، ارزیابی ذهنی پریشانی، میزان توجه به هیجان‌های منفی در صورت وقوع و اقدام‌های تنظیم‌کننده برای تحمل پریشانی ارزیابی می‌کنند. این مقیاس شامل ۱۵ پرسش و چهار خرده مقیاس تحمل، جذب، ارزیابی و تنظیم است. خرده‌مقیاس تحمل، به تحمل پریشانی هیجانی اشاره دارد و با سؤالات ۱، ۳، ۵، اندازه‌گیری می‌شود. خرده‌مقیاس جذب، به جذب شدن به وسیله هیجان‌های منفی اشاره دارد و با سؤالات ۲، ۴، ۱۵ اندازه‌گیری می‌شود. خرده‌مقیاس ارزیابی، به برآورد ذهنی پریشانی اشاره دارد و با سؤالات ۶، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ اندازه‌گیری می‌شود. همچنین خرده‌مقیاس تنظیم، به تنظیم تلاش‌ها برای تسکین پریشانی اشاره دارد و با سؤالات ۸، ۱۳، ۱۴ اندازه‌گیری می‌شود. گویه‌های این مقیاس بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت نمره گذاری می‌شوند؛ به طوری که از کاملاً موافق (نمره ۱) تا کاملاً مخالف (نمره ۵) را شامل می‌شود. این شیوه نمره گذاری برای سؤال ۶ به صورت معکوس است. نمره‌های بالا در این مقیاس نشان دهنده تحمل پریشانی بالا و تجربه پریشانی هیجانی کم است. سیمونز و گاهر (۲۰۰۵) ضرایب آلفا برای این مقیاس را به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۸۲، ۰/۷۰ و ۰/۸۲ برای کل مقیاس ۰/۸۲ را گزارش کرده اند، آن‌ها همچنین گزارش کرده اند که این پرسشنامه دارای روایی ملاکی و همگرایی اولیه خوبی است. در مطالعه امین‌الرعا و همکاران (۱۳۹۵) میزان آلفای کرونباخ برای این خرده مقیاس‌های تحمل، جذب، ارزیابی و تنظیم به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۶۹، ۰/۷۷، ۰/۷۳ و ۰/۸۲ برای کل مقیاس ۰/۸۲ برآورد شده است. عزیزی و همکاران (۱۳۸۹) نیز مقدار آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۶۷ و اعتبار بازمایی این پرسشنامه را نیز ۰/۷۹ گزارش کردند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی در مطالعه حاضر نشان دهنده ساختار عاملی قابل قبولی برای

این پرسشنامه بود. در مطالعه حاضر، میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های تحمل، جذب، ارزیابی و تنظیم به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۷۸، ۰/۸۳ و ۰/۷۷ به دست آمد که نشان از پایایی مناسب پرسشنامه دارد.

۲. مقیاس صفات تاریک شخصیت. این پرسشنامه توسط جوناسون و وبستر (۲۰۱۰) طراحی شده است و مشتمل بر ۱۲ ماده می‌باشد. پاسخ به هر سوال براساس یک مقیاس لیکرت سه درجه ای و در دامنه ای از ۱ (اصلاً مرا توصیف نمی‌کند) تا ۳ (کاملاً مرا توصیف می‌کند) نمره گذاری می‌شود. این مقیاس شامل سه خرده مقیاس ماکیاولیسم (سوالات ۱ تا ۴)، جامعه ستیزی (سوالات ۵ تا ۸) و خودشیفتگی (سوالات ۹ تا ۱۲) می‌باشد. جوناسون و وبستر (۲۰۱۰) اعتبار آزمون را به روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) ۰/۸۳ گزارش کردند. همچنین اعتبار آن را به روش بازآزمایی ۰/۷۶ تا ۰/۸۳ گزارش کردند. حاجلو و همکاران (۱۳۹۵) اعتبار خرده مقیاس‌های ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی را به روش همسانی درونی به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۶۳ و ۰/۸۳ گزارش کردند. رابطه نمره کل با هر ماده ۰/۴۲ تا ۰/۹۰ بوده است. آنها همچنین نشان دادند که این آزمون از روایی محتوایی و سازه مناسب برخوردار می‌باشد. سرانجام، آنها ساختار سه عاملی این پرسشنامه را تکرار کردند. در مطالعه حاضر، میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های ماکیاولیستی، سایکوپاتی و خودشیفتگی به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۶۴ و ۰/۹۰ به دست آمد که نشان از پایایی مناسب پرسشنامه دارد.

۳. مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (MSPSS) زیمت و همکاران (۱۹۸۸). این مقیاس شامل ۱۲ سوال و سه خرده مقیاس حمایت دریافت شده از سوی خانواده با سوالات ۳، ۴، ۸ و ۱۱؛ حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی دوستان با سوالات ۶، ۷، ۹ و ۱۲؛ حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی دیگران با سوالات ۱، ۲، ۵ و ۱۰ را اندازه‌گیری می‌کند (پنانت و همکاران، ۲۰۲۰). نمره‌گذاری پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای می‌باشد به این صورت که به شدت مخالف ۱ نمره، مخالف ۲ نمره، نظری ندارم ۳ نمره، موافق ۴ نمره و به شدت موافق ۵ نمره تعلق می‌گیرد (چهرهور و همکاران، ۱۳۹۷). در داخل ایران برای بررسی اعتبار مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب کل سوالات و خرده مقیاس‌ها در دامنه ۰/۸۷ تا ۰/۹۲ گزارش شده است (سقری و همکاران، ۱۳۹۹). در خارج از کشور برای بررسی اعتبار مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب کل سوالات ۰/۹۰ گزارش شده است (تسیلیکا و همکاران، ۲۰۱۹).

۴. مقیاس سبک‌های دفاعی. این مقیاس، یک پرسشنامه ۴۰ ماده ای است که توسط اندروز و همکاران (۱۹۹۳) ساخته شد. این پرسشنامه در مقیاس پنج درجه ای لیکرت (از کاملاً مخالفم با نمره ۱ و کاملاً موافقم با نمره ۵) می‌باشد که بیست مکانیزم دفاعی را برحسب سه سبک دفاعی رشدیافته، روان‌آزرده و رشدنیافته می‌سنجد. ضریب آلفای کرونباخ برای هریک از خرده مقیاس‌های سبک‌های دفاعی رضایت بخش توصیف شده است (اندروز و همکاران، ۱۹۹۳). ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی پرسشنامه سبک‌های دفاعی در چندین پژوهش، در نمونه‌های بیمار و بهنجار بررسی و تایید شده است (به نقل از خدامرادی و همکاران، ۱۳۹۲). در این پژوهش‌ها، ضرایب آلفای کرونباخ برای سبک رشدیافته از ۰/۸۳ تا ۰/۹۴، برای سبک رشد نیافته از ۰/۸۱ تا ۰/۹۲ و برای سبک روان‌آزرده از ۰/۷۹ تا ۰/۹۱ به دست آمد (بشارت و همکاران، ۱۳۸۰). در مطالعه حاضر، میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های سبک دفاعی رشدیافته،

روان‌آزرده و رشدنیافته به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۵۳ و ۰/۷۹ به دست آمد که نشان از پایایی مناسب پرسشنامه دارد.

روش اجرا. پس از جلب موافقت مسئولین دو مرکز روانشناختی و مشاوره منتخب و دریافت مجوز از آن‌ها و امضای قرارداد اخلاقی کلینیک مشاوره دکتر حسین ابراهیمی مقدم و کلینیک افق سلامت، پژوهشگر با مراجعه به این مراکز در زمان بندی معین، نمونه‌های مورد نیاز را انتخاب و با جلب موافقت و دادن آگاهی‌ها به آن‌ها در خصوص اهداف پژوهش، پرسشنامه‌های طرح پژوهشی برای تکمیل در اختیار کلینیک مشاوره دکتر حسین ابراهیمی مقدم و کلینیک افق سلامت قرار گرفت فرایند نمونه‌گیری و اجرای ابزار ۲ ماه متوالی به طول انجامید. اجرای ابزار بر روی شرکت‌کنندگان به صورت انفرادی و در مکانی ثابت در مراکز موردنظر به انجام رسید. ملاحظات اخلاقی عبارت بودند از این که کلیه افراد به صورت کتبی اطلاعاتی در مورد پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل در پژوهش مشارکت می‌نمودند. این اطمینان به افراد داده شد که تمام اطلاعات محرمانه هستند و برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهند گرفت. در نهایت، به منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت‌کنندگان ثبت نشد. جهت تحلیل از نرم افزار معادلات ساختاری اموس نسخه ۲۴ استفاده شده است.

یافته‌ها

حجم نمونه نهایی تحقیق حاضر شامل ۲۶۰ نفر (۱۹۲ زن و ۶۸ مرد) بود. از لحاظ سنی اکثریت با طبقه سنی ۳۱-۳۶ سال بود (۱۸/۵ درصد). از لحاظ مدت زمان زندگی متاهلی نیز اکثر اعضای نمونه بین پنج الی پانزده سال زندگی مشترک داشتند (حدود ۵۳ درصد). در جدول شماره ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش همراه با مولفه‌های تشکیل دهنده آنها ارائه شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش و مولفه‌های تشکیل دهنده آنها

متغیر	مولفه	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی	حداقل	حداکثر
تحمل	تحمل	۶/۴۵	۲/۸۵۴	۰/۵۴۹	-۰/۳۲۱	۳	۱۵
	جذب	۶/۸۱	۳/۲۰۹	۰/۴۱۹	-۰/۹۲۷	۳	۱۵
پریشانی	ارزیابی	۱۹/۱۸	۵/۳۶۴	-۰/۱۳۱	-۰/۹۸۲	۹	۳۰
	تنظیم	۶/۵۳	۲/۵۴۰	۰/۴۸۲	-۰/۲۰۵	۳	۱۴
صفات	نمره کل	۳۸/۹۷	۱۱/۶۱۵	۰/۱۱۱	-۰/۷۲۱	۱۹	۷۱
	ماکیاولیستی	۱۳/۷۳	۸/۸۸۵	۰/۸۹۱	۰/۰۲۵	۴	۳۶
شخصیت	سایکوپاتی	۱۵/۵۷	۶/۷۱۲	۰/۳۷۱	-۰/۵۵۹	۴	۳۱
	خودشیفته	۲۴/۸۲	۸/۹۰۶	-۰/۷۱۰	-۰/۵۳۴	۴	۳۶
حمایت اجتماعی	نمره کل	۵۴/۱۲	۲۰/۱۴۸	۰/۰۶	-۰/۶۶۸	۱۴	۹۴
	حمایت خانواده	۱۶/۵۸	۶/۱۳۷	۰/۲۸۰	۰/۸۵۱	۴	۲۸
حمایت اجتماعی	حمایت افراد مهم	۱۶/۵۵	۵/۸۴۸	۰/۱۶۳	۰/۶۰۰	۴	۲۸
	حمایت دوستان	۱۵/۳۷	۶/۲۰۱	۰/۰۲۳	۰/۷۲۴	۴	۲۸
	کل پرسشنامه	۴۸/۵۰	۱۴/۸۱۸	۰/۲۱۸	-۰/۲۹۹	۱۸	۸۴

ادراک شده						
۱۶۹	۵۶	-۰/۲۸۶	-۰/۶۰۲	۱۱/۶۵۴	۱۲۵/۴۵	رشدنا یافته مکانسیم
۶۵	۱۶	-۰/۹۶۹	-۰/۰۹۷	۱۱/۶۵۴	۳۸/۹۶	رشدیافته دفاعی
۷۲	۱۷	۰/۸۳۱	۰/۸۰۸	۱۰/۱۰۲	۴۰/۴۲	روان آزرده

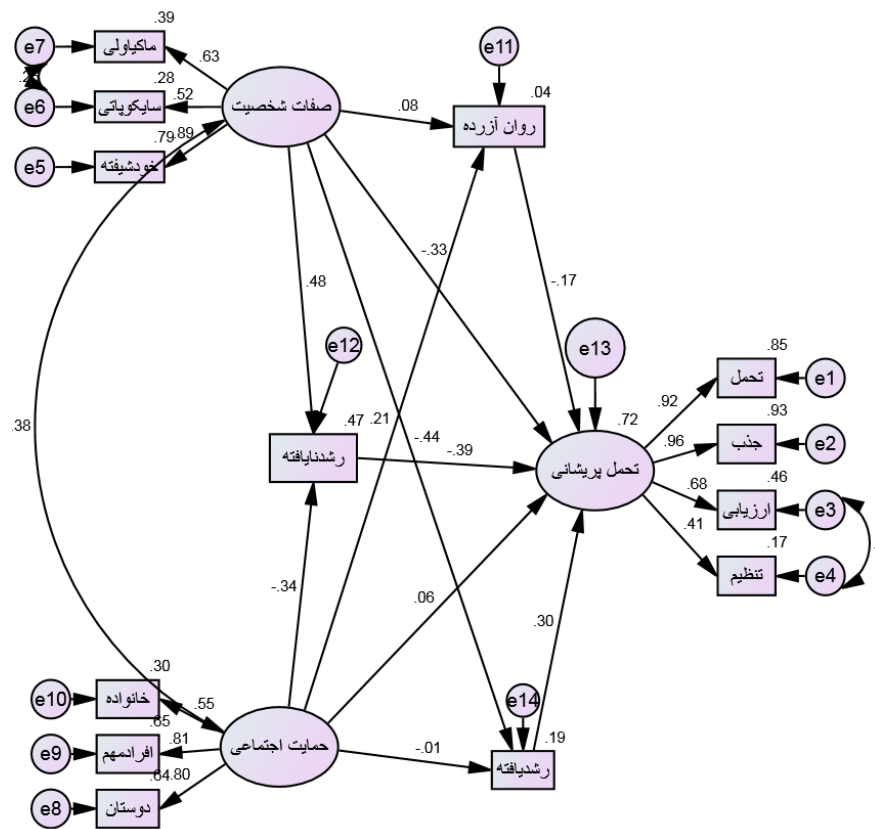
داده‌های جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که میانگین نمره کل تحمل پریشانی برابر با ۳۸/۹۷ با انحراف معیار ۱۱/۶۱ است. دامنه تغییرات متغیر نیز بین ۱۹ الی ۷۱ قرار دارد. شاخص‌های کجی و کشیدگی نیز در دامنه بین +۱ تا -۱ قرار دارند این امر نشان می‌دهد که توزیع متغیر نرمال است. همچنین میانگین کل صفات شخصیت برابر ۵۴/۱۲ با انحراف معیار ۲۰/۱۵ است. دامنه تغییرات متغیر نیز برابر ۱۴ و ۹۴ است شاخص‌های کجی و کشیدگی نیز در دامنه بین +۱ تا -۱ قرار دارند این امر نشان می‌دهد که توزیع متغیر نرمال است. میانگین حمایت اجتماعی ادراک شده، برابر ۴۸/۵۰ بوده و میزان پراکندگی این متغیر برحسب شاخص انحراف معیار مساوی ۱۴/۸۱ واحد است. شاخص‌های کجی و کشیدگی هم در دامنه +۱ و -۱ قرار داشته و این امر نشان دهنده نرمال بودن توزیع نمرات مربوط به این متغیرها است. طبق داده‌های جدول شماره ۱ میانگین سبک رشد یافته و روان آزرده نمونه تحقیق تقریباً برابر هم بوده و مساوی ۳۹ و ۴۰ است. شاخص‌های کجی و کشیدگی هر این متغیر نیز در محدوده +۱ الی -۱ قرار دارند و این نشان می‌دهد که توزیع این متغیر نرمال است. در جدول شماره ۲ ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای اصلی پژوهش و معناداری آنها در داخل پیرانتز ارائه شده است.

جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای اصلی پژوهش (n=۲۶۰)

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. صفات شخصیت	۱					
۲. حمایت اجتماعی	-۰/۳۶۲**	۱				
۳. رشدنا یافته	۰/۵۱۸**	-۰/۴۹۳**	۱			
۴. رشدیافته	۰/۳۹۲**	۰/۱۳۷*	-۰/۲۱۷*	۱		
۵. روان آزرده	-۰/۱۲۵	۰/۱۹۷*	۰/۱۲۶	۰/۲۵۰**	۱	
۶. تحمل پریشانی	-۰/۵۶۳**	-۰/۳۵۶**	-۰/۶۰۵**	۰/۳۸۷**	-۰/۲۱۱*	۱

براساس ضرایب همبستگی گزارش شده در ماتریس فوق، بجز سه ضریب همبستگی، رابطه بقیه متغیرها با یکدیگر در سطح ۰/۰۵ یا ۰/۰۱ معنادار هستند. شدت ضریب همبستگی طبق طبقه‌بندی انجام شده (۰/۲۹-۰/۱۰ = کوچک، ۰/۴۹-۰/۳۰ = متوسط، ۰/۵۰-۱ = بزرگ) در حد کم و متوسط قرار دارند. جهت ضرایب همبستگی هم با مبانی نظری متغیرها همخوانی دارد.

جهت بررسی فرضیه پژوهش، از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری با روش بیشینه درست‌نمایی^۱ استفاده شد. قبل از استفاده از این روش آماری، پیش‌فرض‌های آن به شرح زیر بررسی شدند. پیش‌فرض نرمال بودن تک‌متغیری داده‌ها با استفاده از شاخص‌های کجی و کشیدگی بررسی شدند. همانگونه که در بخش آمار توصیفی و در جداول مربوط به متغیرهای اصلی پژوهش بیان شد میزان هر دو شاخص در محدوده +۱ الی -۱ قرار داشتند. برای بررسی پیش‌فرض نرمال بودن چند متغیری داده‌ها از شاخص استاندارد شده مردیا^۲ استفاده شد. مقدار این شاخص کمتر از سه بود. در خصوص پیش‌فرض عدم هم‌خطی بودن، بررسی ماتریس‌های همبستگی در این پژوهش نشان داد که ضرایب بین متغیرها از ۰/۶۰ بالاتر نیست، بنابراین احتمال هم‌خطی بودن بین متغیرها وجود ندارد. پس از بررسی و تایید وجود مفروضه‌های مدل معادلات ساختاری، مدل مفروض پژوهش به شرح زیر مورد برازش قرار گرفت.

نمودار ۱. مدل مفروض پژوهش

همانگونه که مشاهده می‌شود در مدل فوق تعداد سی متغیر وجود دارد که تعداد سیزده متغیر به صورت مشاهده‌ای بوده و در داخل مستطیل‌ها قرار دارند و ۱۷ متغیر نیز به صورت مکنون بوده و در داخل دایره‌ها قرار دارند. سه مورد از دایره‌ها که بزرگ هستند مربوط به سازه‌های اصلی و ۱۴ مورد شامل متغیرهای خطا

1. Maximum likelihood
2. Mardia value

بوده و در داخل دایره‌های کوچک در مدل مشخص هستند. از لحاظ مستقل و وابسته بودن نیز ۱۶ مورد به صورت مستقل یا برون زا و ۱۴ مورد نیز که علامت پیکان به سمت آنها است به صورت وابسته یا درون زا هستند. در جدول شماره ۳ شاخص‌های برازش مدل ارائه شده است.

جدول ۳. شاخص‌های برازندگی مدل ساختاری پژوهش

شاخص‌های برازندگی	(χ^2)	df	χ^2/df	RMSEA	GFI	AGFI	IFI	TLI	CFI
مدل اولیه	۱۵۸/۴۱	۵۵	۲/۸۸	۰/۱۲۱	۰/۸۴۶	۰/۷۴۶	۰/۸۷۸	۰/۸۲۲	۰/۸۷۴
مدل اصلاح شده	۸۱/۳۵	۴۶	۱/۷۶	۰/۰۷۷	۰/۹۱۲	۰/۸۲۶	۰/۹۵۹	۰/۹۲۷	۰/۹۵۷
مقدار قابل قبول به صفر	نزدیک -	زیر ۳	< ۰/۰۸	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۸۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰

شاخص‌های برازندگی مدل اولیه در جدول فوق نشان می‌دهد که بجز شاخص χ^2 دو به درجه آزادی (۲/۸۸) بقیه شاخص‌های برازش از مقادیر قابل قبولی برخوردار نیستند اما به مقادیر قابل قبول خیلی نزدیک هستند. در مدل یابی معادلات ساختاری چنین نتایجی معمول است و در این شرایط محققان می‌توانند اصلاحات جزئی در مدل انجام دهند. این اصلاحات توسط نرم افزار ایموس و تحت عنوان شاخص‌های اصلاح مطرح می‌شود. بنابراین با مدنظر قرار دادن شاخص‌های پیشنهادی نرم افزار و با اضافه کردن چند کوواریانس بین خطاهای سازه‌ها میزان برازش مدل در سطح خوب و عالی قرار گرفت. لازم به ذکر است که هیچ مسیر اصلی در مدل اصلاح شده تغییر داده نشد و حتی مسیرهای اصلی که غیرمعنادار بودند در مدل اصلاح شده حفظ شدند و فقط تغییرات بسیار جزئی که توجیه آماری و نظری داشتند در مدل اصلاح شده انجام شدند. بنابراین برازش مدل تحقیق تایید شد و فرضیه اصلی مبنی بر اینکه الگوی ساختاری پیش بینی تحمل پریشانی بر اساس صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با میانجی‌گری سبک‌های دفاعی در مراجعین خواستار طلاق با داده‌های جمع آوری شده برازش دارد تایید شد. در جدول ۴، معناداری ضرایب مسیر رابطه بین متغیرهای مدل، ارائه شده است:

جدول ۴. معناداری ضرایب غیراستاندارد مستقیم بین متغیرهای مطرح شده در فرضیه پژوهش

از سازه	به سازه	بتای استاندارد β	بتای غیراستاندارد b	خطا (S.E)	نسبت بحرانی (C.R)	سطح معناداری p
صفات شخصیت	← تحمل پریشانی	-۰/۲۶۴	-۰/۰۸۸	۰/۳۰	-۲/۹۳۶	۰/۰۰۳
حمایت اجتماعی	← تحمل پریشانی	۰/۰۴۴	۰/۰۲۴	۰/۰۴۱	۰/۵۸۴	۰/۵۵۹

رشدنیافته	←	تحمل پریشانی	-۰/۴۴۵	-۰/۰۴۷	۰/۰۰۹	-۵/۳۱۵	***
رشدنیافته	←	تحمل پریشانی	۰/۳۱۳	۰/۰۷۱	۰/۰۱۵	۴/۸۸۱	***
روان آزرده	←	تحمل پریشانی	-۰/۱۴۱	-۰/۰۳۸	۰/۰۱۶	-۲/۳۸۰	۰/۰۱۷
صفات شخصیت	←	رشدنیافته	۰/۴۷۲	۱/۴۹۷	۰/۲۸۹	۵/۱۷۱	***
صفات شخصیت	←	رشدنیافته	-۰/۴۷۰	-۰/۶۹۰	۰/۱۵۰	-۴/۵۹۸	***
صفات شخصیت	←	روان آزرده	۰/۱۳۴	۰/۱۶۵	۰/۱۲۳	۱/۳۵۰	۰/۱۷۷
صفات شخصیت	->	حمایت اجتماعی	-۰/۳۸	۱۳/۵۱۱-	۴/۴۲۱	۳/۰۵۶-	۰/۰۰۲
حمایت اجتماعی	←	رشدنیافته	-۰/۳۶۸	۱/۸۹۸-	۰/۴۱۸	۴/۵۴۰-	***
حمایت اجتماعی	←	رشدنیافته	-۰/۰۲۱	۰/۰۵۰-	۰/۲۱۷	۰/۲۳۳-	۰/۸۱۶
حمایت اجتماعی	←	روان آزرده	۰/۲۴۰	۰/۴۸۲	۰/۲۰۵	۲/۳۴۸	۰/۰۱۹

همانگونه که از داده‌های جدول ۴ مشاهده می‌شود، ضریب مسیر اصلی بین صفات شخصیت با تحمل پریشانی در مدل در سطح ۰/۰۱ معنادار هست. بنابراین یک رابطه منفی و معناداری بین این دو متغیر وجود دارد. همچنین بر اساس جدول ۴ ضریب مسیر اصلی بین حمایت اجتماعی ادراک شده و تحمل پریشانی هر چند مثبت است ولی در سطح ۰/۰۱ معنادار نیست. بنابراین رابطه بین تحمل پریشانی با حمایت اجتماعی ادراک شده در مراجعین خواستار طلاق تایید نشد. با توجه به جدول ۴ ضریب مسیر اصلی بین سه سبک دفاعی با تحمل پریشانی در مدل در سطح ۰/۰۵ معنادار هست. دو سبک دفاعی رشدنیافته و روان آزرده به شکل منفی و سبک رشدنیافته به شکل مثبت با تحمل پریشانی ارتباط دارند. همچنین ضریب مسیر اصلی بین صفات شخصیت با سبک دفاعی رشدنیافته به شکل مثبت و با سبک دفاعی رشدنیافته به شکل منفی در مدل در سطح ۰/۰۱ معنادار هست. اما ضریب مسیر بین صفات شخصیت با سبک روان آزرده از لحاظ آماری معنادار نیست. داده‌های جدول ۴ نشان می‌دهد که ضریب مسیر اصلی بین صفات تاریک شخصیت با حمایت اجتماعی به صورت منفی بوده و در مدل در سطح ۰/۰۱ معنادار هست. همچنین نشان داد که ضریب مسیر اصلی بین حمایت اجتماعی ادراک شده با سبک دفاعی رشدنیافته به صورت منفی بوده و در سطح ۰/۰۱ معنادار است اما ضریب مسیر بین حمایت اجتماعی ادراک شده با سبک دفاعی رشدنیافته از نظر آماری معنادار نیست اما ضریب مسیر بین حمایت اجتماعی با سبک روان آزرده مثبت بوده و از نظر آماری

در سطح ۰/۰۵ معنادار است. در ادامه بررسی فرضیه پژوهشی ضرایب مستقیم، غیرمستقیم و کل بین متغیرها از طریق روش بوت استراپ^۱ (خودگردان سازی) محاسبه شد. در جدول شماره ۵ ضرایب استاندارد مستقیم، غیرمستقیم و کل بین سازه‌ها ارائه شده است.

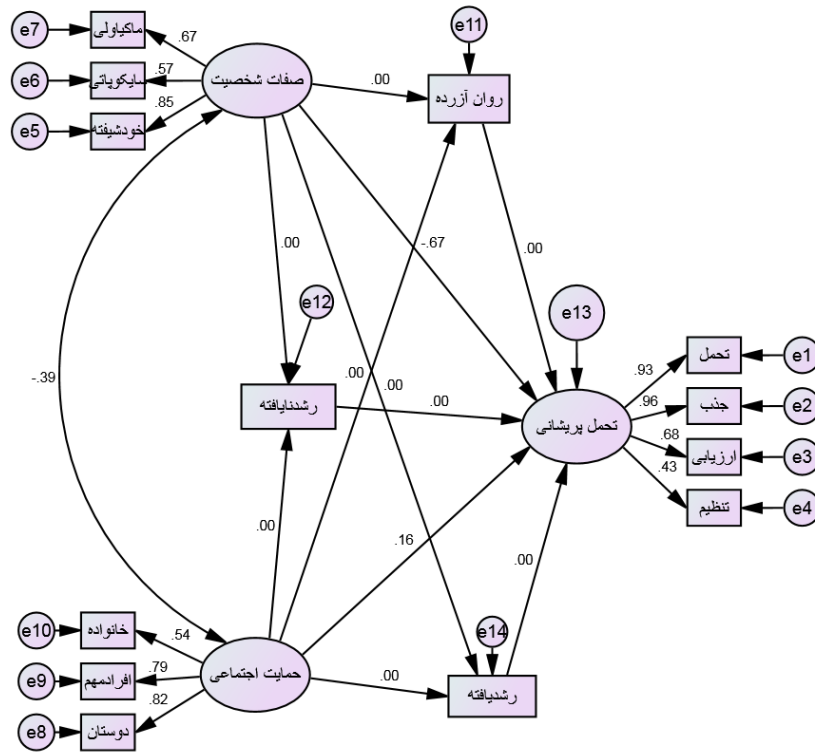
جدول ۵. اثرات استاندارد مستقیم و غیرمستقیم و کلی متغیرهای مستقل پژوهش بر متغیر وابسته در

مدل میانجی

از سازه	از طریق متغیر به سازه میانجی	اثر مستقیم (مقدار sig)	اثر غیر مستقیم (مقدار sig)	اثر کل (مقدار sig)
حمایت اجتماعی	سبک‌های دفاعی تحمل پریشانی	۰/۰۶۴ (۰/۴۶۸)	۰/۰۹۵ (۰/۱۹۸)	۰/۱۵۸ (۰/۱۹۰)
صفات شخصیت	سبک‌های دفاعی تحمل پریشانی	-۰/۳۳۲ (۰/۰۰۸)	-۰/۳۲۸ (۰/۰۰۴)	-۰/۶۶۰ (۰/۰۰۶)

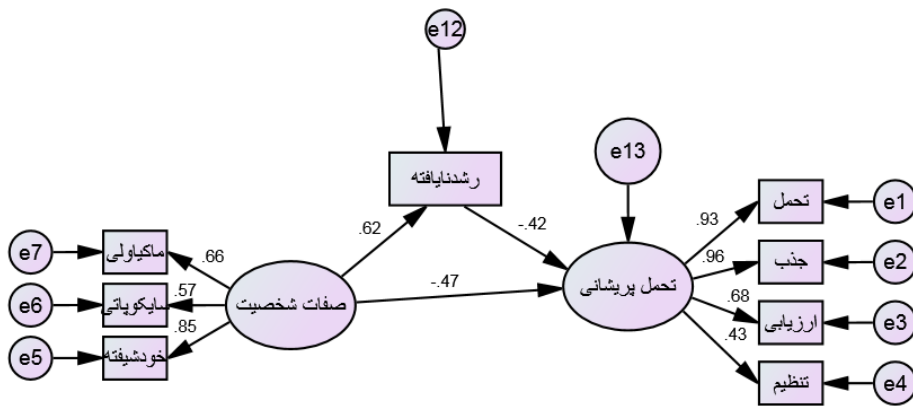
بر اساس داده‌های جدول ۵ ضریب مستقیم بین سازه‌های حمایت اجتماعی با سازه تحمل پریشانی از لحاظ آماری معنادار نیست لذا بررسی نقش میانجی این متغیر امکان پذیر نیست چون یکی از شروط بررسی نقش میانجی یک متغیر این است که در وهله اول ارتباط مستقیم و معناداری بین دو متغیر وجود داشته باشد. اما ضریب مستقیم بین دو سازه صفات شخصیت با تحمل پریشانی معنادار است بنابراین بررسی وجود نقش میانجی امکان پذیر است. برای بررسی نقش میانجی سبک‌های دفاعی در ارتباط بین صفات شخصیت و تحمل پریشانی باید به مقایسه ضرایب بین این دو سازه در مدل اثرات مستقیم و مدل میانجی پرداخته شود. ضریب مسیر بین این دو سازه در مدل میانجی همانگونه که در نمودار ۱ مشخص است برابر ۰/۳۳- است اما مقدار آن در مدل اثرات مستقیم همانگونه که در نمودار ۲ مشخص است برابر ۰/۶۷- است. نسبت بحرانی این ضریب برابر ۳/۵۰- بوده و در سطح ۰/۰۱ معنادار است لذا بررسی نقش میانجی این متغیر امکان‌پذیر است.

همانگونه که در شکل ۲ مشاهده می‌شود با افزودن متغیر میانجی سبک‌های دفاعی مقدار ضریب مسیر بین دو سازه صفات تاریک شخصیت و تحمل پریشانی از ۰/۶۷- به ۰/۳۳- تغییر پیدا می‌کند اما معناداری خود را حفظ می‌کند. در این شرایط استنباط می‌شود که سبک‌های دفاعی رابطه بین این دو متغیر را به صورت جزئی میانجی‌گری می‌کند. همچنین همانگونه که مشاهده می‌شود ضریب مسیر مستقیم بین حمایت اجتماعی با تحمل پریشانی برابر ۰/۱۶ است که در سطح ۰/۰۵ معنادار نیست (Sig=۰/۳۳۹). به همین دلیل بررسی نقش میانجی این متغیر امکان‌پذیر نیست.

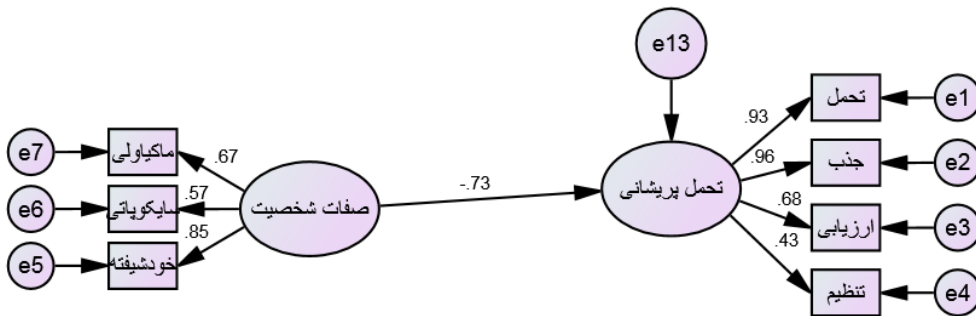

نمودار ۲. مدل اثرات مستقیم صفات تاریک شخصیت به تحمل پریشانی (صفر کردن همه ضرایب غیر مستقیم)

با توجه به اینکه در مدل پژوهش حاضر سه متغیر میانجی سبک‌های دفاعی وجود دارد ضرایب غیرمستقیم شامل هر سه متغیر میانجی می‌شود. نرم افزار ایموس در این شرایط خروجی را براساس مجموع مسیرهای غیرمستقیم بین دو سازه محاسبه می‌کند. بنابراین برای اینکه نقش میانجی هر سه متغیر به صورت جداگانه و مجزا معین شود مدل‌های جداگانه‌ای برای هر کدام مطرح شدند که در ادامه ارائه می‌شوند و برای تعیین اینکه که این متغیرهای سه‌گانه میانجی رابطه بین صفات تاریک شخصیت را با تحمل پریشانی میانجی‌گری می‌کنند یا خیر از روش خودگردان سازی یا بوت استراپینگ استفاده شد. نقش میانجی‌گری یک متغیر زمانی صورت می‌گیرد که نخست رابطه مستقیم متغیر مذکور با متغیر وابسته اصلی معنا دار باشد. برای تعیین اثرات مستقیم باید مدل مستقیم طراحی شود و سپس نتایج با مدل میانجی مقایسه شود. در مدل اثرات مستقیم رابطه غیرمستقیم بین متغیرها برابر با صفر قرار می‌گیرد. در شکل‌های زیر به ترتیب مدل مسیر این سازه‌ها هم به صورت غیرمستقیم (میانجی) و هم در مدل مستقیم نشان داده شده است. نخست در دو شکل زیر به ترتیب مدل میانجی سبک دفاعی رشدنیافته در ارتباط بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی نشان داده شده است:

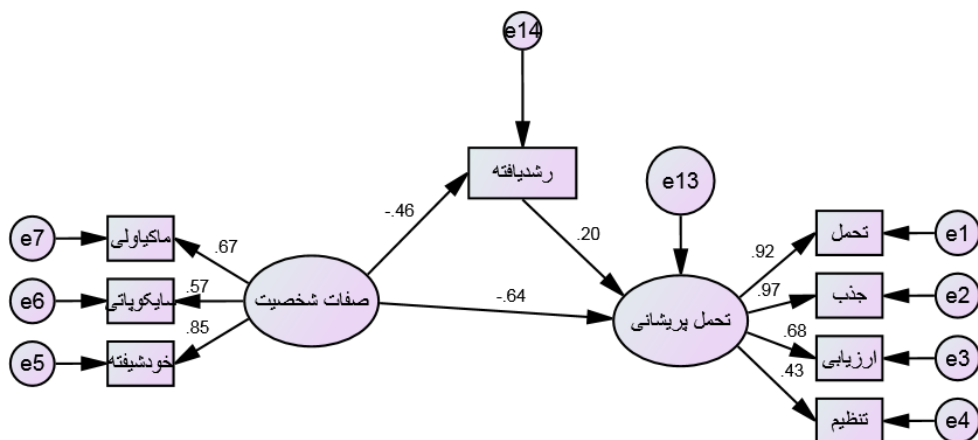

نمودار ۳. مدل میانجی بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی با میانجی‌گری سبک رشدنیافته

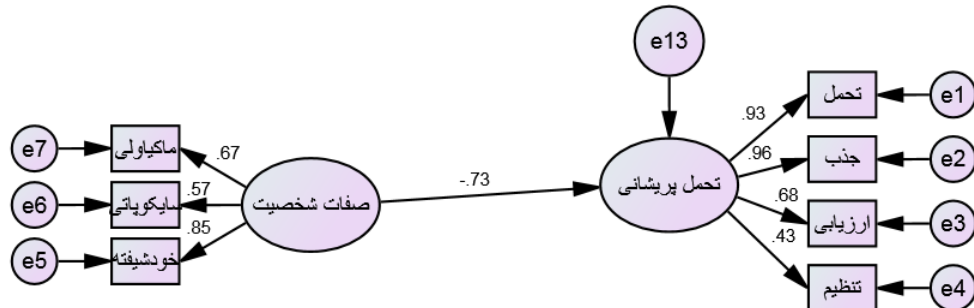

نمودار ۴. مدل مستقیم بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی

همانگونه که مشاهده می‌شود ضرایب مسیر در مدل میانجی کمتر از مدل اثرات مستقیم است یعنی افزودن متغیر میانجی باعث کاهش ضریب مسیر شده است اما هر دو مسیر معنادار هستند. بنابراین سبک رشدنیافته در ارتباط بین دو متغیر صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی به صورت جزئی نقش میانجی دارد. در دو شکل زیر به ترتیب مدل میانجی سبک دفاعی رشدنیافته در ارتباط بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی نشان داده شده است:

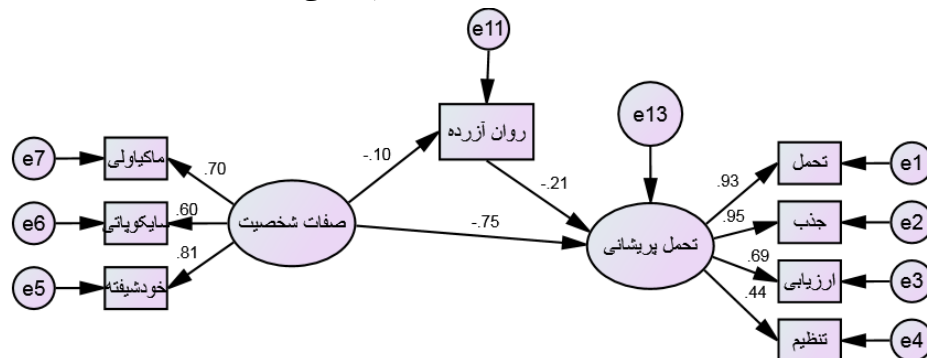

نمودار ۵. مدل میانجی بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی با میانجی‌گری سبک رشد یافته

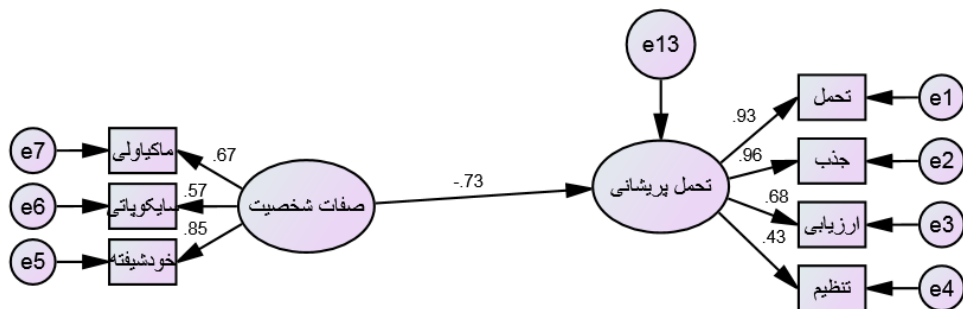

نمودار ۶. مدل مستقیم بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی

همانگونه که مشاهده می‌شود ضریب مسیر بین دو متغیر در مدل مستقیم برابر $0/73-$ بوده ولی در مدل میانجی کمی کاسته شده و به $0/64-$ رسیده و معناداری خود را حفظ کرده است. در این حالت گفته می‌شود که از سبک رشد یافته در ارتباط بین این دو متغیر به صورت جزئی^۱ میانجی‌گری می‌کند. لازم به ذکر است اگر با افزودن متغیر میانجی ضریب مسیر بین دو متغیر خیلی کاهش پیدا کند و معناداری خود را از دست بدهد در آن صورت میانجی‌گری کلی می‌دهد. در دو شکل زیر به ترتیب مدل میانجی سبک دفاعی روان آزرده در ارتباط بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی نشان داده شده است:

نمودار ۷. مدل میانجی بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی با میانجی‌گری روان آزرده

نمودار ۸. مدل مستقیم بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی

همانگونه که مشاهده می‌شود ضریب مسیر بین دو متغیر در مدل مستقیم برابر $0/73-$ بوده ولی در مدل میانجی کمی افزایش داشته و به $0/75-$ رسیده است در این حالت گفته می‌شود که سبک روان آزرده در ارتباط بین این دو متغیر به صورت بازدارنده^۱ عمل می‌کند. این مساله بدین معنی است که حضور متغیر میانجی قدرت پیش بینی متغیر مستقل از متغیر وابسته را افزایش داده است. به عبارت دیگر حضور متغیر میانجی کمک می‌کند رابطه بین متغیر مستقل و وابسته خالص شود. در مجموع نتایج ارزیابی شاخص‌های برازش نشان داد که مدل مفروض پژوهش پس از اصلاحات جزئی به صورت قابل قبول و مطلوبی با داده‌های جمع‌آوری شده برازش دارد و مدل مفهومی تحقیق تایید شد. این بدین معنا است که روابط متغیرهای مذکور از طریق مدل تحقیق حاضر می‌تواند بهتر مورد بررسی قرار گیرد. نتایج حاصل از فرضیه‌های اختصاصی مستخرج از مدل کلی پژوهش نیز نشان داد صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی رابطه منفی و معناداری دارند اما در مدل ساختاری پژوهش، رابطه بین حمایت اجتماعی با تحمل پریشانی از لحاظ آماری معنادار نبود. رابطه بین سه سبک دفاعی با تحمل پریشانی معنادار بود. رابطه بین صفات تاریک شخصیت با سبک‌های رشدنیافته و رشد یافته معنادار اما با سبک روان آزرده معنادار نبود. رابطه منفی و معنادار آماری بین صفات تاریک شخصیت با حمایت اجتماعی مشاهده شد. همچنین رابطه بین حمایت اجتماعی با سبک‌های رشد نیافته و روان آزده معنادار بوده اما با سبک رشدیافته معنادار نبود. در نهایت نتایج نشان داد که سبک‌های دفاعی به صورت جزئی ارتباط بین صفات تاریک شخصیت را با تحمل پریشانی میانجی‌گری می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارائه الگوی ساختاری پیش‌بینی تحمل پریشانی بر اساس صفات تاریک شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با میانجی‌گری سبک‌های دفاعی در مراجعین خواستار طلاق، اجرا شد. نتایج نشان داد مسیرهای مستقیم صفات شخصیت و سبک‌های دفاعی بر روی تحمل پریشانی معنادار بود. مسیر مستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده بر روی تحمل پریشانی معنادار نبود. مسیرهای مستقیم صفات شخصیت بر روی حمایت اجتماعی ادراک شده و سبک‌های دفاعی (رشد یافته و رشد نیافته) بر روی تحمل پریشانی معنادار بود، اما ضریب صفات شخصیت بر روی سبک دفاعی روان آزرده معنادار نبود. همچنین مسیرهای مستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده بر روی سبک‌های دفاعی (روان آزرده و رشد نیافته) معنادار بود، اما ضریب مسیر مستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده بر روی سبک دفاعی رشد یافته معنادار نبود. همچنین نتایج بیانگر آن بود که اثرات غیرمستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده از طریق نقش میانجی سبک‌های دفاعی بر تحمل پریشانی معنادار بود، اما مسیر غیرمستقیم صفات شخصیت بر روی تحمل پریشانی با نقش میانجی سبک‌های دفاعی معنادار نبود.

1. Suppressor variable

نتیجه به دست آمده در زمینه صفات تاریک شخصیت و تحمل‌پریشانی همسو با مطالعه هاردین و همکاران (۲۰۲۱)، یحیائی و همکاران (۱۴۰۰)، پرواز و چلبیانلو (۱۳۹۹) و میکائیلی و همکاران (۱۳۹۹) بود که نشان دادند صفات تاریک شخصیت پیش‌بینی‌کننده عاطفه منفی، ادراک خطر، مشکلات بین فردی، استرس و افسردگی هستند. این یافته همچنین با مطالعه آقابالازاده (۱۳۹۸) همخوان است که نشان داد زنان در معرض طلاق نمرات بیشتری در صفات تاریک شخصیت خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی داشتند. در همین راستا، یوسال (۲۰۱۶)، یو و همکاران (۲۰۱۸)، هوران و همکاران (۲۰۱۵) و شفیع و قمرانی (۱۳۹۶) نشان دادند جنبه‌های تاریک شخصیت متغیرهایی همچون عدم رضایت زناشویی، بی‌ثباتی، تعارض و دلزدگی را در رابطه زناشویی پیش‌بینی می‌کنند. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که صفات تاریک شخصیت شامل ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی با همدیگر همپوشی و شباهت‌هایی دارند و خصوصیات مانند ناسازگاری، سنگدلی، فریبکاری، خودمحوری، فقدان صداقت و در نهایت تمایل به بهره‌کشی میان فردی، ویژگی‌های مشترک سه‌گانه‌های تاریک شخصیت هستند و ممکن است یکی از این صفات هسته مرکزی صفات تاریک باشد. فریبگری ابزاری برای گرایش افراد و برای استفاده از دیگران به منظور رسیدن به اهداف خود است با تمایل شدید به فرصت‌طلبی و به شیوه‌ای سازگار با تئوری اقتصادی منافع شخصی است (کای و آرو، ۲۰۲۲). لذا افرادی که در زندگی زناشویی خود فرصت‌طلب باشد و تنها به فکر منافع شخصی باشند و از همسر خود تنها برای رسیدن به اهداف شخصی خود استفاده کنند، زندگی زناشویی تداوم زیادی نخواهد داشت و زوجین توانایی همدلانه خود را برای رویارویی با مشکلات زندگی از دست می‌دهند و تحمل‌پریشانی آنان کمتر می‌شود.

یافته‌های این مطالعه نشان داد بین سبک‌های دفاعی و تحمل‌پریشانی رابطه وجود دارد. این یافته همسو با مطالعه فانگ و همکاران (۲۰۲۰) و زاراش و الکلیت (۲۰۲۰) بود مبنی بر اینکه سبک‌های دفاعی سازش یافته با پیامدهای سلامت روانی در ارتباط و سبک‌های دفاعی سازش نیافته با بسیاری از شاخص‌های منفی سلامت مرتبط اند. در تبیین این یافته می‌توان گفت مکانیزم‌ها و سبک‌های دفاعی، فرایندهای خودکارآمد روانشناختی هستند که از افراد در برابر اضطراب و آگاهی از خطرهای درونی و بیرونی حمایت می‌کنند. این مکانیزم‌ها واسطه بین واکنش فرد به تعارض‌های هیجانی و عوامل تنش‌زای درونی و بیرونی هستند. در واقع (خود) با در نظر داشتن اصل واقعیت (حقایق بیرون و محیط) خواسته‌های آنها را با استفاده از مکانیزم‌های دفاعی کنترل و در مسیر درست که برای فراخود نیز قابل قبول باشد، هدایت می‌کند. آنها ابزاری در دست خود هستند، تا خود، بتواند جلوی خواسته‌های بی‌پایان غریزه محور و بی‌منطق نهاد را بگیرد و در عین حال با توجه به واقعیت و اخلاق، خواسته‌های نهاد را بصورت معقول و جامعه‌پسند برآورده سازد. اگر این مکانیزم‌ها نباشد، نهاد (غرایز)، خود را مغلوب ساخته و شخصیت فرد در هم می‌شکند و فرد را دچار پریشانی روان‌شناختی می‌کند. در واقع مکانیزم‌های دفاعی، احساسات، افکار یا رفتارهای الگوشده‌ای هستند که نسبتاً غیرارادی بوده و در پاسخ به ادراک خطر برانگیخته می‌شوند. آنها نوعی فرآیند ذهنی یا سبک مقابله‌ای هستند که منجر به ظهور واکنش‌های روان‌شناختی خودکار شده تا تحمل فرد را در برابر پریشانی روان‌شناختی افزایش داده و از او در برابر پریشانی‌های روان‌شناختی محافظت کنند.

نتایج نشان داد که رابطه بین حمایت اجتماعی ادراک شده و تحمل پریشانی هر چند مثبت است ولی معنادار نیست. این نتیجه به دست آمده با نتایج تحقیقات محمدزاده ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۸) همسویی ندارد. در تبیین این نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که حمایت اجتماعی اغلب به کمک‌های افراد مهم زندگی فرد در شرایط بحران و نیاز اشاره دارد (هان و همکاران، ۲۰۲۱). این افراد مهم که عموماً کمک‌های آنها شامل کمک‌های عاطفی و ابزاری می‌شود، در ابعاد مختلف می‌توانند مورد بحث قرار گیرند. شش نوع حمایت اجتماعی را می‌توان در نظر گرفت که شامل مشورت، کمک‌های عاطفی، خدمات، کمک‌های مالی، اطلاعات و مصاحبت و هم‌نشینی هستند. افرادی که از سیستم حمایت اجتماعی خوبی برخوردارند، نسبت به زندگی خود خوش‌بین‌ترند (ژو و همکاران، ۲۰۲۰). این افراد در غلبه بر افسردگی (گری و همکاران، ۲۰۲۰) و سازگاری (اوزان و دومان، ۲۰۲۰) موفق‌ترند. اما در تبیین اینکه چرا حمایت اجتماعی ادراک شده بر روی تحمل پریشانی تاثیر ندارد می‌توان گفت زوجینی که خواستار طلاق هستند، به دلیل نبود حمایت‌های اجتماعی از سوی همسر و حتی دیگران زندگی زناشویی مطلوبی را تجربه نمی‌کنند و به همین توانایی تحمل پریشانی آنان نمی‌تواند آنچنان مناسب باشد که بتواند در مواجهه به مشکلات و مصائب زندگی به آنان کمک کند. لذا منطقی است که گفته شود بین حمایت اجتماعی ادراک شده و تحمل پریشانی رابطه معناداری وجود نداشته باشد.

نتایج بیانگر آن بود که اثرات غیرمستقیم حمایت اجتماعی ادراک شده از طریق نقش میانجی سبک‌های دفاعی بر تحمل پریشانی معنادار بود، اما مسیر غیرمستقیم صفات شخصیت بر روی تحمل پریشانی با نقش میانجی سبک‌های دفاعی معنادار نبود. این نتیجه به دست آمده می‌تواند با نتایج تحقیقات غریبی و همکاران (۱۳۹۵) همسویی داشته باشد. در تبیین این نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که بر اساس نظریه دسی و رایان سرزندگی ذهنی (به عنوان مثال احساس زنده بودن پر از انرژی و دارای روحیه) نشانگر میزان تجربه یک فرد از بهزیستی، شاخص مثبت از عملکرد بهینه و سلامت روانشناختی است (رایان و دسی، ۲۰۰۱) که این سرزندگی نقش مهمی در برقراری روابط با دیگران و کسب حمایت اجتماعی ادراک شده از سوی دیگران را ایفا می‌کند (کونگ و همکاران، ۲۰۲۱). بنابراین وقتی افراد از حمایت اجتماعی ادراک شده بیشتری برخوردار شوند در مواجهه با تجارب اضطراب‌زا کمتری از سبک‌های دفاعی رشدنیافته و روان‌آزرده استفاده می‌کنند و همین کمتر بودن این سبک‌های دفاعی باعث می‌شود که آنان در مواجهه با مشکلات، تجارب آسیب‌زا و مصائب زندگی شخصی، زناشویی و اجتماعی خود تحمل و بردباری روانشناختی بیشتری داشته باشند. به همین دلیل منطقی است که گفته شود سبک‌های دفاعی در رابطه بین حمایت اجتماعی ادراک شده با تحمل پریشانی نقش میانجی داشته باشند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند. پس از اتمام پژوهش گروه گواه نیز تحت مداخله قرار گرفتند.

سیاسگزاری

نویسندگان پژوهش حاضر بر خود لازم دانستند که از کلیه افرادی که در پژوهش شرکت نمودند، کمال تشکر و سپاس خود را ابراز نماید.

مشارکت نویسندگان

پژوهش حاضر حاصل اقتباس از رساله دکترای تخصصی نویسنده اول بود که توسط معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن به تصویب رسیده است و دارای کد اخلاق IR.IAU.TNB.REC.1400.037 از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال می‌باشد. نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم-سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- آقابالازاده، لیلیا (۱۳۹۸). مقایسه آلکسیتمیا و صفات تاریک شخصیت در زنان در معرض طلاق و عادی. اولین کنگره دوسالانه تازه‌های روانشناسی و علوم رفتاری. دانشگاه تبریز.
- برکات، فاطمه، امینی، ناصر، دیره، عزت، و شفیع‌آبادی، عبدالله. (۱۴۰۱). اثربخشی الگوی یکپارچه پیشگیری از طلاق، رویکرد مبتنی بر دلگرم‌سازی و رویکرد مبتنی بر شفقت و گذشت بر افزایش صمیمیت عاطفی و انطباق‌پذیری خانوادگی در زوجین متقاضی طلاق. نشریه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۳(۴۹): ۲۷۸-۲۴۹.
- بشارت، محمدعلی، شریفی، ماندانا، ایروانی، محمود. (۱۳۸۰). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و مکانیسم‌های دفاعی. مجله روانشناسی، ۳(۱۹): ۲۸۹-۲۷۷.
- بهزادی، صفیه، میربهرسی، هاله، یاری، مرسده. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و مکانیسم‌های دفاعی در دانشجویان پزشکی دانشگاه اهواز. فصلنامه علوم پزشکی، ۲۴(۲): ۱۲۰-۱۱۵.
- پرواز، رعنا، چلیبانلو، غلامرضا. (۱۳۹۹). نقش صفات چهارگانه تاریک شخصیت، نشخوار ذهنی و پریشانی روانشناختی در استرس ادراک شده و علائم افسردگی در دانشجویان طی همه‌گیری کووید-۱۹. اولین کنگره ملی دانشگاه و کووید - ۱۹. تهران.
- تخیری، محمودرضا، فخری، محمدکاظم، حسن‌زاده، رمضان. (۱۴۰۰). روابط ساختاری بین قدرت ایگو با تحمل پریشانی هیجانی با میانجی‌گری حمایت اجتماعی ادراک‌شده در دانشجویان زن دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه تهران. آموزش پرستاری، ۱۰(۱): ۹۰-۷۹.

- تفنگچی، مریم، رئیس، زهره، قمرانی، امیر، رضایی، حسن. (۱۴۰۰). تدوین بسته ارتقای تحمل پریشانی و مقایسه اثربخشی آن با درمان مبتنی بر شفقت بر خودانتقادی، ترس از ارزیابی منفی و اضطراب در زنان مبتلا به سردردهای تنشی مزمن. فصلنامه علمی پژوهشی علوم روانشناختی، ۲۰(۱۰۰): ۶۳۴-۶۲۱.
- چهره‌ور، مریم، حجت‌خواه، محسن، پروانه، الهام، نادری، قباد، حصار سرخی، ربابه. (۱۳۹۷). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس هوش معنوی و حمایت اجتماعی در زوجین. نشریه رویش روانشناسی، ۷(۷): ۶۳-۷۹.
- حاجلو، نادر، قاسمی نژاد، محمدعلی، انصالحسین، سروین، سیدی اصل، تیمور. (۱۳۹۵). بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه سه جنبه تاریک شخصیت. روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار سابق)، ۱۴(۲۶): ۱۴۴-۱۳۷.
- حشمتی، رسول، میرزاحمدی، سمانه، حامد صبحی، امین، افشاری، فردین، نظری، الهام، دودکانلو میلان، حمید. (۱۳۹۷). نقش سبک‌های دفاعی رشد یافته، رشد نیافته و روان‌آزرده در پیش‌بینی درد مزمن. بیهوشی و درد، ۹(۲): ۸۲-۷۴.
- سقزی، ایوب، یزدانی اسفیدواجانی، حمیده، گل‌محمدیان، محسن. (۱۳۹۹). نقش واسطه‌ای فراشناخت و فراهیجان مثبت در رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده با اضطراب کرونا. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۱(۴۳): ۶۲-۳۳.
- شفیعی، زهرا، قمرانی، امیر. (۱۳۹۶). نقش شخصیت تاریک و شکفتگی در دلزدگی زناشویی زوجین. زن و جامعه، ۸(۲۹): ۹۴-۷۷.
- غریبی، حسن، رستمی، چنگیز، محمدیان شریف، کویستان. (۱۳۹۵). پیش‌بینی سبک‌های دفاعی بر اساس کیفیت زندگی و حمایت عاطفی-اجتماعی ادراک شده در زنان متأهل. مجله سلامت و مراقبت، ۱۸(۱): ۸۳-۷۳.
- قمرانی، امیر، صمدی، مریم، تقی نژاد، محدثه، شمسی، عبدالحسین. (۱۳۹۴). شاخص‌های روانسنجی مقیاس شخصیت تاریک در دانشجویان. روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی، ۶(۲۰): ۸۶-۷۳.
- محمدزاده ابراهیمی، علی، رحیمی پردنجانی، طیبه، تاد، حدیثه. (۱۳۹۸). مدل ساختاری حمایت اجتماعی و تحمل پریشانی با میانجی‌گری سلامت ذهنی در سالمندان دارای بیماری‌های قلبی-عروقی. مجله پژوهش سلامت، ۴(۴): ۱۹۶-۱۸۹.
- محمودپور، عبدالباسط، شیری، طاهره، فرحبخش، کیومرث، ذوالفقاری، شادی. (۱۳۹۹). پیش‌بینی گرایش به طلاق بر اساس دلزدگی زناشویی و تحمل پریشانی با میانجی‌گری احساس تنهایی در زنان متقاضی طلاق. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۱(۴۲): ۱۴۱-۱۲۱.
- مومنی، خدامراد، عزیزی، صمد، محمد نجار، نرگس، احمدیان، علی، تقی پور، بهزاد، سراج محمدی، پریسا. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر کاهش دلزدگی زناشویی و نارسایی هیجانی زوجین در شرف طلاق. فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی، ۱۶(۶۲): ۳۱-۱۸.
- میرزایی جاهد، عاطفه، صابری، هایده. (۱۳۹۸). پیش‌بینی دلزدگی زناشویی زنان بر مبنای نگرش جنسی آنها و گرایش همسرانشان به شخصیت تاریک. روانشناسی کاربردی، ۱۳(۵۱): ۳۸۹-۳۷۱.

میکائیلی، نیلوفر، عزیززاده کرکوق، ربابه، حیاتی گرجان، مهدی، یزدان مهر، آتوسا. (۱۳۹۹). مقایسه صفات چهارگانه تاریک شخصیت در دانش‌آموزان با نشانگان و بدون نشانگان افسردگی. اولین همایش ملی روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان. اردبیل.

هدایی، نجمه السادات، احدی، بتول، فرح بیجاری، اعظم. (۱۴۰۰). رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های مقابله‌ای با تحمل‌پریشانی در دوران شیوع ویروس کرونا. مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت، ۸(۶): ۳۷-۴۹.

یحیائی، ریحانه، میرزایی، نگار، صابونی زاده، اعظم. (۱۴۰۰). پیش‌بینی مشکلات بین فردی بر اساس ذهن‌آگاهی و صفات تاریک شخصیت در بین پرستاران زن بیمارستان امام خمینی (ره) اهواز. اولین کنفرانس بین‌المللی ایده‌های نوین در فقه، حقوق و روانشناسی. تهران.

References

- Andrews, G., Singh, M., & Bond, M. (1993). The defense style questionnaire. *Journal of Nervous and Mental Disease*.
- Back, M. D., & Vazire, S. (2015). The social consequences of personality: Six suggestions for future research. *European Journal of Personality*, 29(2), 296-307.
- Bean, R. C., Ledermann, T., Higginbotham, B. J., & Galliher, R. V. (2020). Associations between Relationship Maintenance Behaviors and Marital Stability in Remarriages. *Journal of Divorce & Remarriage*, 61(1), 62-82.
- Ciocca, G., Rossi, R., Collazzoni, A., Gorea, F., Vallaj, B., Stratta, P., ... & Di Lorenzo, G. (2020). The impact of attachment styles and defense mechanisms on psychological distress in a non-clinical young adult sample: a path analysis. *Journal of Affective Disorders*, 273, 384-390.
- Fang, S., Chung, M. C., & Wang, Y. (2020). The impact of past trauma on psychological distress: The roles of defense mechanisms and alexithymia. *Frontiers in Psychology*, 11, 992.
- Han, J., Leng, X., Gu, X., Li, Q., Wang, Y., & Chen, H. (2021). The role of neuroticism and subjective social status in the relationship between perceived social support and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 16(1), 1-12.
- Hardin, B. S., Smith, C. V., & Jordan, L. N. (2021). Is the COVID-19 pandemic even darker for some? Examining dark personality and affective, cognitive, and behavioral responses to the COVID-19 pandemic. *Personality and Individual Differences*, 171, 110504.
- Horan, S. M., Guinn, T. D., & Banghart, S. (2015). Understanding relationships among the dark triad personality profile and romantic partners' conflict communication. *Communication Quarterly*, 63(2), 156-170.
- Jiang, L., Zhang, A., Wang, M., Yang, L., & Ma, L. (2022). Perceived social support and distress in carers of people with lung cancer: The serial mediation of resilience and positive aspects of caregiving. *European Journal of Oncology Nursing*, 56, 102084.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychological assessment*, 22(2), 420.
- Kay, C. S., & Arrow, H. (2022). Taking an elemental approach to the conceptualization and measurement of Machiavellianism, narcissism, and psychopathy. *Social and Personality Psychology Compass*, 1(1), 1-10.
- Kong, F., Yang, K., Yan, W., & Li, X. (2021). How does trait gratitude relate to subjective well-being in Chinese adolescents? The mediating role of resilience and social support. *Journal of Happiness Studies*, 22(4), 1611-1622.

- Lenzo, V., Barberis, N., Cannavò, M., Filastro, A., Verrastro, V., & Quattropiani, M. C. (2020). The relationship between alexithymia, defense mechanisms, eating disorders, anxiety and depression. *Rivista di Psichiatria*, 55 (1), 24-30.
- Li, X., Zhou, N., Fang, X., & Cao, H. (2020). Marital conflict resolution and marital affection in Chinese marriage: Integrating variable-centered and person-centered approaches. *Marriage & Family Review*, 56(4), 369-389.
- Mededovic, J., & Petrovic, B. (2015). The dark tetrad. *Journal of Individual Differences*.
- Miranda, B., & Louza, M. R. (2015). The physician's quality of life: Relationship with ego defense mechanisms and object relations. *Comprehensive psychiatry*, 63, 22-29.
- Ozan, Y. D., & Duman, M. (2020). Relationships between the perceived social support and adjustment to infertility in women with unsuccessful infertility treatments, Turkey-2017. *Journal of Nursing and Midwifery Sciences*, 7(2), 99-106.
- Pennant, S., C Lee, S., Holm, S., Triplett, K. N., Howe-Martin, L., Campbell, R., & Germann, J. (2020). The Role of Social Support in Adolescent/Young Adults Coping with Cancer Treatment. *Children*, 7(1), 2.
- Poletti, B., Carelli, L., Solca, F., Pezzati, R., Faini, A., Ticozzi, N., & Silani, V. (2019). Sexuality and intimacy in ALS: systematic literature review and future perspectives. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*, 90(6), 712-719.
- Potter, M. H. (2021). Social support and divorce among American couples. *Journal of Family Issues*, 42(1), 88-109.
- Ryerson, M. K. (2018). The Relationship between the Dark Tetrad using the HEXACO Personality Models in Relationship to Mental Toughness in College Athletes.
- Sidis, A., Ramirez, J., Dawson, L., River, J., Buus, N., Singh, R., & Deane, F. (2020). Not 'Just a Talking Head': Experiences of Australian Public Mental Health Clinicians Implementing a Dialogical Family Therapy Approach for Young People with Severe Mental Health Concerns. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 41(1), 6-28.
- Simons, J. S., & Gaher, R. M. (2005). The Distress Tolerance Scale: Development and validation of a self-report measure. *Motivation and emotion*, 29(2), 83-102.
- Stea, T. H., Solaas, S. A., & Kleppang, A. L. (2022). Association between physical activity, sedentary time, participation in organized activities, social support, sleep problems and mental distress among adults in Southern Norway: a cross-sectional study among 28,047 adults from the general population. *BMC Public Health*, 22(1), 1-11.
- Tilden, T., Wampold, B. E., Ulvenes, P., Zahl-Olsen, R., Hoffart, A., Barstad, B., & Nilssen, H. H. (2020). Feedback in couple and family therapy: a randomized Clinical Trial. *Family process*, 59(1), 36-51.
- Tsilika, E., Galanos, A., Polykandriotis, T., Parpa, E., & Mystakidou, K. (2019). Psychometric Properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support in Greek Nurses. *Canadian Journal of Nursing Research*, 51(1), 23-30.
- Uysal, A. N. (2016). *Predicting relationship satisfaction: Dark triad personality traits, love attitudes, attachment dimensions* (Master's thesis, Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Yu, Y., Wu, D., Wang, J. M., & Wang, Y. C. (2020). Dark personality, marital quality, and marital instability of Chinese couples: An actor-partner interdependence mediation model. *Personality and Individual Differences*, 154, 109689.
- Zerach, G., & Elklit, A. (2020). Polyvictimization and psychological distress in early adolescence: A mediation model of defense mechanisms and coping styles. *Journal of interpersonal violence*, 35(21-22), 4732-4756.

- ۱۰ به خاطر اینکه می‌توانم افراد را سر جایشان بنشانم (روی آنها را کم کنم) به خودم می‌بالم.
- ۱۱ اغلب وقتی چیزی مرا آزار می‌دهد به طور تکانه ای و غریزی بدون فکر عمل می‌کنم.
- ۱۲ وقتی اوضاع برایم خوب پیش نمی‌رود از نظر جسمانی بیمار می‌شوم و احساس کسالت می‌کنم.
- ۱۳ من شخص بازدارنده‌ای هستم (در برابر دیگران خودم را بیش از حد کنترل می‌کنم).
- ۱۴ من از رویاهایم بیش از زندگی واقعی‌ام لذت می‌برم.
- ۱۵ من دارای استعداد های خاصی هستم که به من اجازه می‌دهد زندگی بی‌دردسری داشته باشم.
- ۱۶ وقتی که اوضاع بر وفق مرادم پیش نمی‌رود همیشه دلایل مشخصی وجود دارد.
- ۱۷ آنچه در خیالپردازی‌هایم انجام می‌دهم، بیش از کاریست که در زندگی واقعی‌ام انجام می‌دهم.
- ۱۸ من از هیچ چیز نمی‌ترسم.
- ۱۹ گاهی فکر می‌کنم که فرشته‌ام و گاهی نیز تصور می‌کنم که شیطان هستم.
- ۲۰ احساس صدمه و یا آسیب مرا آشکارا پرخاشگر می‌کند.
- ۲۱ من همیشه احساس می‌کنم که یک آشنا، شبیه به یک فرشته‌ی نجات، نگهبان من است.
- ۲۲ تا جایی که می‌دانم مردم یا خوب هستند یا بد.
- ۲۳ اگر رئیس‌م از من عیب‌جویی کند ممکن است در کارم اشتباهی مرتکب شوم یا کارم را خیلی کند انجام دهم تا عیب‌جویی‌اش را تلافی کنم.
- ۲۴ من کسی را می‌شناسم که کاملاً صادق و درستکار است و می‌تواند هر کاری را انجام دهد.
- ۲۵ اگر احساساتم مزاحم کارم شوند می‌توانم آنها را نادیده بگیرم.
- ۲۶ من معمولاً می‌توانم جنبه‌های مفرح و خنده‌دار یک وضعیت ناگوار و دردناک را ببینم.
- ۲۷ وقتی مجبورم کاری را که دوست ندارم انجام دهم، سر درد می‌گیرم.
- ۲۸ من اغلب با افرادی که حقشان است که از دستشان عصبانی باشم خیلی خوب رفتار می‌کنم.
- ۲۹ دنیا با من سر سازگاری ندارد.
- ۳۰ هر گاه قرار است با مشکلی روبه‌رو شوم سعی می‌کنم راجع به ابعاد (کم و کیف) آن فکر کنم و راه‌های مقابله با آن را بیابم.
- ۳۱ پزشکان هرگز نمی‌فهمند که ناراحتی من چیست.
- ۳۲ هر جایی که از حقم دفاع می‌کنم، به خاطر رک بودنم از دیگران عذرخواهی می‌کنم.
- ۳۳ وقتی که افسرده و یا مضطرب هستم با غذا خوردن حالم بهتر می‌شود.
- ۳۴ اغلب به من گفته می‌شود که احساساتم را نشان نمی‌دهم.
- ۳۵ اگر بتوانم از قبل پیش‌بینی کنم چه چیزی ناراحت‌م می‌کند، بهتر می‌توانم با آن کنار بیابم.
- ۳۶ هر چه هم شکایت و گله کنم فرقی نمی‌کند، چون هرگز پاسخ رضایت بخشی دریافت نمی‌کنم.
- ۳۷ در موقعیت‌هایی که تکان‌دهنده به نظر می‌رسند، اغلب هیچ احساسی ندارم.

۳۸	برای رهایی از افسردگی و اضطراب به طور افراطی به وظایف و کارهای محوله‌ام متوسل می‌شوم.
۳۹	در شرایط بحرانی علاقه‌مندم با کسانی دوست شوم که مشکلات یا نیازهایی شبیه به من داشته باشند.
۴۰	اگر افکار خصمانه‌ای داشته باشم احساس می‌کنم لازم است کاری برای جبران آن انجام دهم.

***

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (MSPSS)

ردیف	سوالات	به شدت مخالفم	به شدت موافقم
۱	فرد خاصی وجود دارد که در هنگام نیاز به او دسترسی داشته باشم.		
۲	فرد خاصی وجود دارد که می‌توانم شادی‌ها و غم‌هایم را با او در میان بگذارم.		
۳	خانواده‌ام واقعاً سعی می‌کند که به من کمک کند.		
۴	وقتی که به حمایت احساسی اعضای خانواده‌ام نیاز دارم، آن‌را از آنها دریافت می‌کنم.		
۵	فرد خاصی در زندگی‌ام وجود دارد که باعث تسلی خاطر می‌شود.		
۶	دوستانم واقعاً سعی دارند که به من کمک کنند.		
۷	در هنگام بروز مشکل می‌توانم روی دوستانم حساب کنم.		
۸	می‌توانم در مورد مشکلاتم با خانواده‌ام صحبت کنم.		
۹	دوستانی دارم که می‌توانم با آنها شادی‌ها و غم‌هایم را در میان بگذارم.		
۱۰	فرد خاصی در زندگی‌ام وجود دارد که برای احساساتم ارزش قائل است.		
۱۱	خانواده‌ام مایلند که در مواقع تصمیم‌گیری به من کمک کنند.		
۱۲	در مورد مشکلاتم می‌توانم با دوستانم صحبت کنم.		

***

مقیاس تحمل‌پریشانی (DTS) سیمونز و گاهر (۲۰۰۵)

ردیف	سوالات	کاملاً موافقم	کاملاً مخالفم
۱	داشتن احساس پریشانی یا آشفتگی کردن برای من غیر قابل تحمل است.		
۲	وقتی پریشان یا آشفته هستم، فقط به این می‌توانم فکر کنم که چه احساس بدی دارم.		
۳	من نمی‌توانم احساس پریشانی یا آشفتگی‌ام را کنترل کنم.		
۴	احساسات پریشانی من آن قدر زیاد است که کاملاً بر من غلبه می‌کنند.		
۵	هیچ چیز بدتر از احساس پریشانی یا آشفتگی نیست.		
۶	من به خوبی سایر مردم می‌توانم پریشانی یا آشفتگی‌ام را تحمل کنم.		
۷	احساسات پریشانی یا آشفتگی‌ام قابل قبول نیست.		
۸	من هر کاری را انجام می‌دهم تا احساس پریشانی یا آشفتگی دوری کنم.		
۹	دیگران بهتر از من قادرند احساس پریشانی یا آشفتگی‌ام را تحمل کنند.		
۱۰	پریشان یا آشفته بودن همه برای من آزمایشی سخت است.		
۱۱	وقتی احساس پریشانی یا آشفتگی می‌کنم از خودم خجالت می‌کشم.		
۱۲	از احساسات پریشانی یا آشفتگی‌ام وحشت دارم.		

من هر کاری را برای توقف احساس پریشانی یا آشفتگی ام انجام می دهم.	۱۳
وقتی پریشان یا آشفته می شوم، باید بلافاصله کاری در مورد آن انجام دهم.	۱۴
وقتی احساس پریشانی می کنم به جز این که بر بد بودن آن تمرکز کنم، کاری نمی توانم بکنم	۱۵

Provide a structural model for predicting distress tolerance based on dark personality traits and perceived social support mediated by defense styles in divorce-seeking clients

Zahra Akhgary¹, Hossein Ebrahimi Moghadam^{2*}, & Rahim Davari³

Abstract

Aim: The aim of this study was to investigate the presentation of a structural model for predicting distress tolerance based on dark personality traits and perceived social support mediated by defense styles in divorce-seeking clients. **Method:** The research method was analytical-correlation by structural equation modeling. The statistical population of the present study was the clients seeking divorce in family counseling clinics in Tehran in 2021. The sample size of 260 people was selected by available sampling method and used by Simmons and Gahr (2005) Distress Tolerance Scale, Johnson & Webster's Dark Triangle (2010), Zimet et al.'s Multidimensional Perceived Social Support Scale (1988) and Defense Mechanism Questionnaire. Andrews et al. (1993) responded. The proposed model was then analyzed by structural equation modeling using SPSS and AMOS version 24. **Results:** The results showed that direct paths of personality traits and defensive styles were significant on distress tolerance ($P < 0.01$). The direct path of perceived social support on distress tolerance was not significant ($P < 0.01$). Direct paths of personality traits on perceived social support and defensive styles (grown and immature) on distress tolerance were significant ($P < 0.01$), but the coefficient of personality traits was not significant on disturbed defense style ($0.1 / 0 < P$). Also, the direct paths of perceived social support on defense styles (disturbed and immature) were significant ($P < 0.01$), but the direct path coefficient of perceived social support on the developed defense style was not significant ($0.01 / 0 < P$). The results also showed that the indirect effects of perceived social support through the mediating role of defense styles on distress tolerance were significant ($RMSEA = 0.077$, $GFI = 0.912$, $IFI = 0.959$ and $CFI = 0.957$), but the indirect path of

1. PhD student Department of Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

2. * Associate Professor, Department of Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

Email: hem_psy@yahoo.com

personality traits on distress tolerance was not significant with the mediating role of defense styles. **Conclusion:** Based on the findings of this study, the structural model of the modified research had a favorable and acceptable fit with the research data and this It is an important step in recognizing the factors affecting the tolerance of distress in clients seeking divorce.

Keywords: *Distress tolerance, Dark personality traits, Perceived social support, Defense styles, Divorce.*